

**O‘QUVCHI-YOSHLARDA INNOVATSION FIKRLASHNI
O‘ZBEKISTON YOSHLAR ITTIFOQI MISOLIDA RIVOJLANTIRISH
MODELI**

Nizomiy nomidagi O‘zMPU

Pedagogika

nazariyasi va

tarixi yo‘nalishi

magistratura

2-bosqich talabasi

Mehmonova Nilufar Shuhratovna

nilufarmehmonova8986@gmail.com

[Tel:+998995323351](tel:+998995323351)

Annotatsiya: Mazkur tadqiqotda ta’lim tizimi va yoshlar tashkilotlari o‘rtasidagi hamkorlik asosida o‘quvchi-yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish modeli ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil qilinadi. Globallashuv jarayonlari sharoitida yoshlarning intellektual, ijtimoiy va kasbiy salohiyatini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Shuning uchun ta’lim muassasalari hamda yoshlar tashkilotlari o‘rtasidagi samarali integratsiyani ta’minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotda ta’lim muassasalari va O‘zbekiston Yoshlar Ittifoqi o‘rtasidagi hamkorlik mexanizmlari, uning pedagogik asoslari hamda o‘quvchi-yoshlarda innovatsion fikrlashni rivojlantirishga ta’siri o‘rganiladi. Shuningdek, hamkorlikning tashkiliy, metodik va axborot-kommunikatsion jihatlarini o‘z ichiga olgan model taklif etiladi. Jamiyatimizda raqamli transformatsiya davrida o‘quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini shakllantirish nafaqat ta’lim jarayonining, balki jamiyat taraqqiyotining strategik omili sifatida namoyon bo‘lmoqda. Shu nuqtai nazardan, O‘zbekiston Yoshlar ittifoqi (OYI)

ta'lim tizimidagi faoliyati yoshlarning ijtimoiy faolligi, ijodiy salohiyati va yangilik yaratish qobiliyatini oshirishda muhim ijtimoiy-pedagogik mexanizm sifatida ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: *innovatsion fikrlash, yoshlar siyosati, ta'lim tizimi, hamkorlik modeli, pedagogik innovatsiyalar, ijtimoiy faollik, yoshlar tashkilotlari.*

Kirish. Hozirgi davrda ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri sifatida qaralmoqda. XXI asrda bilim, axborot va innovatsiyalar insoniyat rivojlanishining asosiy resursiga aylanib bormoqda. Shu sababli zamonaviy ta'lim tizimi faqat bilim berish bilan cheklanib qolmasdan, balki yoshlarning ijodiy fikrlashini, tashabbuskorligini va innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi zarur.

Globalashuv jarayonlari sharoitida yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularni zamonaviy jamiyat talablariga mos ravishda tayyorlash masalasi dolzarb hisoblanadi. Bunda ta'lim muassasalari bilan bir qatorda jamoat tashkilotlari, xususan yoshlar tashkilotlarining roli ham katta ahamiyat kasb etadi. Chunki yoshlar tashkilotlari yoshlarni jamiyat hayotiga jalb etish, ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy faol shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston sharoitida yoshlar bilan ishlash tizimi davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu borada yoshlar tashkilotlari yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning ijtimoiy faolligini oshirish hamda ma'naviy-ma'rifiy rivojlanishiga ko'maklashish orqali jamiyat taraqqiyotiga hissa qo'shadi. Shu nuqtai nazardan, ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish yoshlarning innovatsion fikrlashini shakllantirishda muhim pedagogik mexanizm sifatida qaraladi. Ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik asosida o'quvchi-yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish modelini ishlab chiqish va uning pedagogik asoslarini tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot

jarayonida pedagogik kuzatuv, tahlil, taqqoslash, umumlashtirish hamda ilmiy adabiyotlarni o'rganish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik tajribasi tahlil qilinib, ularning samaradorligini baholashga alohida e'tibor qaratildi. Ta'lim tizimi va yoshlar tashkilotlari hamkorligining nazariy asoslari ta'lim tizimi shaxsning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiluvchi murakkab ijtimoiy-pedagogik tizimdir. Ushbu tizim maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan barcha bosqichlarni o'z ichiga oladi va shaxsning intellektual hamda kasbiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Yoshlar tashkilotlari esa yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish hamda jamiyat hayotida faol ishtirok etishini ta'minlashga qaratilgan jamoat institutlari hisoblanadi. Ular yoshlarning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish hamda yoshlar muammolarini hal etishda muhim rol o'ynaydi.

Ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik yoshlarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Bunday hamkorlik yoshlarning ijtimoiy faolliги, ijodiy salohiyati va innovatsion fikrlashini rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi.

Hamkorlik modelining asosiy tamoyillari ta'lim tizimi va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi samarali hamkorlik quyidagi pedagogik tamoyillarga asoslanadi:

1. Uzviylik va qo'shma mas'uliyat. Bu ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari o'rtasida aniq maqsad va vazifalarni belgilash hamkorlikning samaradorligini oshiradi.
2. Faollashtirilgan ishtirok. Bu yoshlarni faqat tinglovchi emas, balki tashabbuskor va faol sub'ekt sifatida jalb etish muhim hisoblanadi.
3. Innovatsion yondashuv. Bu hamkorlik jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish yoshlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantiradi.

4. Monitoring va tahlil. Bu hamkorlik jarayonini muntazam baholab borish va natijalar asosida takomillashtirish zarur.

Ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikni samarali tashkil etish uchun normativ-huquqiy asoslar muhim ahamiyatga ega. Bu hamkorlikni tartibga soluvchi ichki nizomlar va me'yoriy hujjatlar ishlab chiqilishi zarur. Hamkorlikni samarali amalga oshirish uchun moddiy-texnik resurslar, loyiha xonalari, klub va to'garaklar uchun zarur sharoitlar yaratilishi lozim. Ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari hamkorligida intellektual klublar, debat markazlari, volontyorlik loyihalari hamda innovatsion tashabbuslar tashkil etilishi mumkin.

Axborot-kommunikatsiya tizimi raqamli platformalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlar faoliyatini muvofiqlashtirish hamkorlik samaradorligini oshiradi. Monitoring va baholashda hamkorlik natijalari yoshlarning ishtiroki, loyiha samaradorligi va ta'lim jarayonidagi faollik ko'rsatkichlari orqali baholanadi.

Natijalar va muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ta'lim muassasalari va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Bunday hamkorlik yoshlarning ijodiy salohiyatini oshirish, ularni jamiyat hayotiga faol jalb etish hamda liderlik ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, hamkorlik modeli yoshlarning tashabbuskorligini rag'batlantirish, ijtimoiy loyihalarda ishtirok etish imkoniyatlarini kengaytirish va ularning kasbiy rivojlanishiga yordam beradi.

Innovatsion fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar muhim o'rin tutadi. Xususan, muammoli ta'lim (Problem-Based Learning – PBL), loyiha asosida o'qitish, Design Thinking (DT), STEAM Integratsiyasi, shuningdek InnoLab va Hackathon modellaridan foydalanish o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda samarali metodlar sifatida

e'tirof etiladi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning real muammolarni tahlil qilish, yangi g'oyalar yaratish, prototip ishlab chiqish va natijalarni baholash jarayonlarida faol ishtirok etishiga imkon yaratadi. Mazkur metodlar natijasida o'quvchilarda ijodiy tafakkur, analitik yondashuv, tanqidiy fikrlash, jamoaviy hamkorlik hamda texnologik savodxonlik kabi muhim kompetensiyalar shakllanadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, ta'lim tizimi va yoshlar tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik o'quvchi-yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirishda muhim pedagogik mexanizm hisoblanadi. Bunday hamkorlik yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularning intellektual salohiyatini rivojlantirish hamda zamonaviy jamiyat talablariga mos innovatsion fikrlovchi shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

Anglashiladiki, O'zbekiston Yoshlar ittifoqi faoliyati ta'lim tizimida o'quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirishda strategik ahamiyatga ega ijtimoiy institut sifatida qaralishi zarur. Ushbu faoliyatni pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish ta'lim jarayonining sifatini oshirish, yoshlarning ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarish va innovatsion tafakkurga ega shaxslarni tarbiyalashning asosiy omili hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Kadirova, D. R. (2021). Innovatsion pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. Samarqand: SamDU nashriyoti. – 206 b.
- 2.Курбонова У.У. Модульные технологии современный способ получения высшего образования // Academy. № 11 (50), 2019. С.38-40
- 3.Kurbanova, Z. R. (2021). Oliy ta'limda innovatsion boshqaruv tizimlari. Qarshi: Nasaf. – 194 b.
- 4.Mavlonova R., Rahmonqulova N. Pedagogika. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
5. Rubinshteyn S.L. Umumiy psixologiya asoslari. – Moskva, 2017.
6. Vygotskiy L.S. Psixik rivojlanish nazariyasi. – Moskva, 2016.